

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

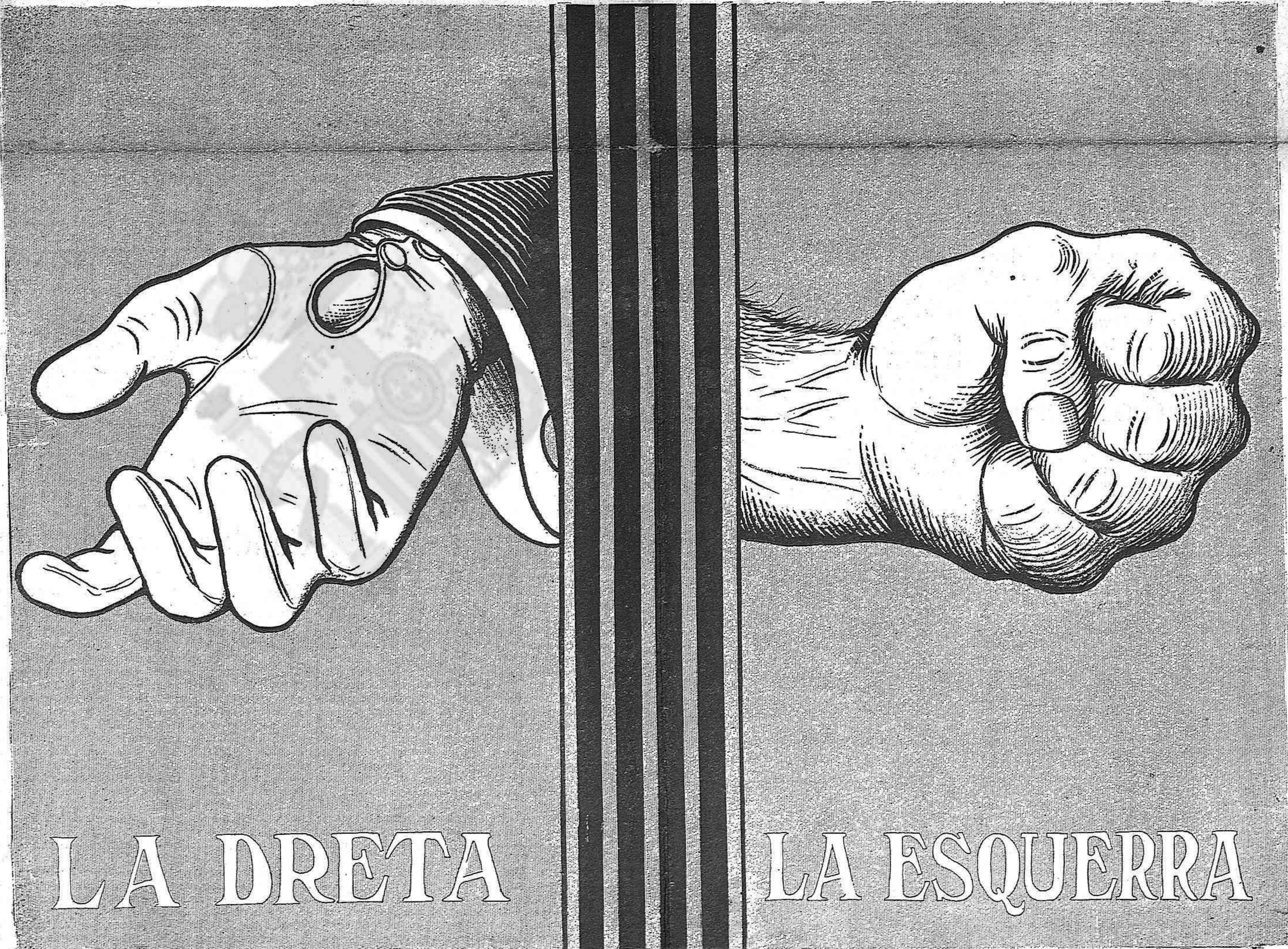
ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

Senyals que no fallan

Ensényam la mà y 't diré qui ets.

BONICH, maravellós, edificant espectacle el que l'Congrés de Madrid ha ofert aquests dies!... Quatre sèries més de sessions com les passades, y l'sistema parlamentari se mor per ell sol, ai xafat pels de la seva inutilitat manifesta.

Dimarts, sobre tot, la espectació era extraordinària.

Pera obtenir una papeleta d'entrada se necessita un empenyons. En els banchs dels representants del país no hi havia un siti buyt...

De què's tractava?...

S' anava a discutir lo de Barcelona.

Lo de Barcelonat... Comprén el lector la importància, la immensa trascendència que aquest assumpte ha de tenir pels nostres diputats?...

Vaya!... S'ha d' aclarir, s'ha d' esbrinar tot.

Quàntas banderes catalanes hi havia à Romea la nit de la funció regia y de quin tamany eran les espanyoles qu'entre elles hi figuraven;

Cóm va ser que l'arcalde s'dirigí al rey en català y per qué en Maura no va picarli els dits al respondreli;

Quin alcans té lo de la canongia de la nostra Catedral y fins ahont es admisible el jurament qu'en la presa de possessió va pronunciar-se.

Per sentir discutir aquests grandiosos problemes, que tant poden influir en la marxa de la nació, Madrid va atropellar-se à la porta del Congrés y 'ls nostres conspicuus deixaren de banda totes las qüestions secundàries.

Y-cas singular y verdaderament instructiu-fou un diputat republicà, dels més radicals y revolucionaris, el qui s'encarregà d'interpelar al Gobern sobre unas matèries tan relacionades ab la revolució y la república com el jurament del canonge honorari, el discurs en català del arcalde y el tamany de les banderas de Romea.

Y com en Maura no volgué pendre varas y en Moret, que s'havia compromès à enraixar, cambia de parer y's tornà mut, y la cosa no donà el joch que 'ls seus inspiradors se proposaven, el saló de sessions quedà desert y l'públic abandonà las tribunes nerviós, defraudat, afilit y casi demanant que li tornessin els quartos...

Ah Congrés espanyol, Congrés espanyol!... Hi ha alguna cosa en tú que fa olor... de Dinamarca.

PIF-PAF

Altra vegada eleccions... Aquesta es la nota del dia. Per avui no més en direm quatre paraules. Creiem que la confiança en la victoria es ja la mitat de la victoria meteixa. Segurs de nosaltres, sense pessimistes aprensions, am la mirada fixa en la llibertat i en Catalunya, preparem-nos a lluitar una vegada més. El nostre esforç no té d'esser cosa d'un dia, reservada pera les grans ocasions, sino consagració de tots els moments a Santa Constància. El dia nou s'acosta. Siem tots dignes d'ell.

Vetlla d'eleccions

ET AQUÍ qu' avuy haig d'escriure una mena de manifest electoral; com si diguéssim un prospecte de curandero. Sòrt que jo no soch de cap partit, y el meu manifest se'n senzillament manifestació d'opinions individuals que no lligan a ningú més. Que

'm llegeixi qui vulgui, ben segur de que no capto vots ab la crida de mentidas infladas, declaratorias y sentimentals. A la CAMPANA m'han encomenat tractar de política; ara tenim à Barcelona un fet polític de tanta importància, sino de tanta trascendència, com unes eleccions de diputats pera las Corts, y n'haig de parlar per forsa. Doncs ne parlaré, com de qualsevol altre qüestió política, sense preocuparme de las consequències pràctiques de lo que jo dugui. No sent de cap partit, m'estich sempre enfora de las tècniques y combinacions que sacrifican els fins, -el programa -à la cohesió fictícia, y al predomini de la seva influència que significa mengalas d'arcalde, y actes de diputat, y de retrach colacions y beneficis del govern. De tot això jo no n'haig de fer res. Si de cas, me posaria al costat dels enemicis de aqueixa cohesió, dels que se'n diuen insubordinats; que, ó bé son homes de seny, y tenen rahó, ó bé son ximples y enforteixen als que mantenen la rahó del partit. Fins convé que hi hagi insubordinats, en els partits mateixos si's creuen forts, com convé à l'Iglésia que hi hagi heretges.

Aquí 'm teniu, tot sol, preguntantme, com cada ciutadà, cada elector de Barcelona s'ha de preguntar. ¿Qué faràs pera la elecció dels dos diputats? Si no 't pots triar tu els candidats, ó quins té decantarás?... Y al anar à respondre, retorna sencera la qüestió de la Solidaritat.

Aparentement, avuy estém com à la vetlla de las eleccions generals del any set; se disputan la representació parlamentaria, ara com llavoras, dues coalicions sentimentals, momentàneas, y tan contradic托ries que's pot dir que l'una aguanta l'altra: la dels solidaris y la dels anti-solidaris. Y per comple-

tar la repetició, s'ha de resoldre també la validació ó l'invalidació dels votos de la minoria, dels votos anti-solidaris. La ley mana que pera elegir à dos diputats, cada elector ne voti un, à fi de que un partit de minoria de votos, que poden ser fins la meytat dels del partit predominant, no s'quedi sense representació parlamentaria. L' altre vegada, la Solidaritat, contant ab més del doble de votos que la coalició adversa, va anar al copo. ¿Hi anirà ara també? Ja diuen que sí, y á mí 'm sabrà molt greu. Tiri en cap que vulguin, es un acte despòtic. El sistema democràtic té de respectar à las minorias. La justa representació parlamentaria dona els llochs de diputats repartintlos per cert número d'electors, y pera que no s'perdin votos s'ha estudiat el mecanisme de sumar els que son menys, pera que obtenguin la representació proporcional. ¿Qué se me'n dona de lo que predican y de qui volen per diputat vintidós mil ciutadans de Barcelona? Si omplen la tercera part del cens, la tercera part de las actas els pèrfecto. No hi ha sortida; més que el despotisme de la majoria, qu' es tan despotisme com el d'un monarca. Els solidaris poden depolar que hi hagi tants vots pera el Sr. Lerroux; pero vots son y els deuen respectar. L' ofegar à la minoria es una pràctica de kàbila; y la millor lliissa que's dona als intolerants, rojos ó negres, es la tolerància.

Jo n'puch parlar desapassionadament del Sr. Lerroux, à qui he fet la contra nobletement; ben pochs dels republicans que 'l volen acabar d'ensorcar poden dir com jo, que no li deuen cap favor ni en guardan cap agraví: ¿Qui sab? Potser moltes rancuniñas venen d' un motiu d'aquestos; perquè jo, sereynam, no m' sento portat als ferotjes anatematis contra 'l demagog que ha fet tant de mal com li han deixat fer. Sempre, sempre es el poble, la gent qui té la culpa. El mal no ve del Sr. Lerroux, sino del lerrouxisme, anterior à ell, per més que sembla paradògic. La disgració de las societats obres y dels partits republicans avansats, no es pas obra del Sr. Lerroux, qui no ha fet més que aglutinar las engrunys, ab prometansas de revolució que 'ls infelissos exigeixen pera distreure la miseria. Ni tan sols la coalició anti-solidaria es obra del Sr. Lerroux: Reus, Tortosa son ciutats no solidaris, y tampoc lerrouxistas. Es un fet que no s' té d'amagar, y que la Solidaritat deu regoníixer generosamente...

No ho regoneixerà, com si ho vegés, per la rahó de que els solidaris—aprenents de lliberals—ho volen ignorar. Y anirán al copo. Pero es que la Solidaritat de Octubre del any vuit es la de Novembre del any sis, quant se juramentà à las Arenas pera l'abolició de la ley de Jurisdiccions? Ah, no! La ley tant maleïda no s'ha abolit; hem quedat que no s' pot abolir. El Sr. Maura, tot just fa quatre dies, anunciava al Congrés que «després de l'anada del rey à Barcelona s'ha avansat pel camí de la derrogació...» Res; un pacte de compra-venda... Es tot lo que ha quedat del aplèch de la protesta. Y quant s'ha intentat precisarla aquella protesta en una campanya contra el manteniment de jurisdiccions privilegiadas, pera conseguir l'igualtat davant de la ley, ningú, ó quasi ningú ha seguit.

Si la Solidaritat no 'ns ha tret la ley d' excepcions durà l'autonomia? No pas per ara, ja que la reforma municipal y provincial oferta pel Sr. Maura no es la que vol tota la Solidaritat; reforma falsejada per la disminució del sufragi universal...

La Solidaritat que no m' ha portat lo que demandaven els electors solidaris, els deslliura, doncs, del compromís de sustentarla. Com à Solidaritat; coalició de carlins, regionalistes, catòlics, nacionalistes republicans, y republicans que s'han rebatejat d'autonomistas pera distingir-se d'alguna manera, està molt primparada. Pero s'ha iniciat à la Solidaritat, y à fora, una concentració democràtica que sembla l'óval generador de la somiada esquerre. Son nacionalistes liberals, y molts ho son perque avans eran liberals; y s'ajuntan à una causa que fa inseparables Catalunya y la llibertat. Enemics fervents del regionalisme que galvanisa grollerament institucions mortas, acceptan lo actual no per sa potència de tradició y d'interessos sino per sa feconditat creadora de llibertats futures. No creuen en la patria vella, sino en la patria nova, qu'ells, que nosaltres estem fent, no en els drets antics, sino en la justicia perpètua, ni en la llengua ab que aprenyen à resar, sino en el vehicle de poesia, de saber, de riquesa. Tots els fins dels regionalistes se tornan medis pels... lo que sigui: pera la gent nova.

Avuy, davant de las eleccions legislativas, jo dich que tant se me'n dona qui sortirà elegit, perque sigui qui's vulgui, no cambiarà res à la nostra situació política y social. Si haig d'ajudar jo à l'elecció, será ab condicions: vull que 'l meu diputat sigui representant de la protesta, ja que de res m' ha de servir la benevolència del govern. El meu programa mínim serà el dels socialistes colectivistes respecte de la millora à las condicions del treball, incloent-hi l'educació popular—que la Solidaritat no m' ha sapigut resoldre, perque à la Diputació Provincial, solidaria, rebutjan el «pressupost de cultura» - que considero de necessitat urgenta, y l'aplicació, també urgèntissima, de las reformas fiscals, financeres y de policia que assegurin, al menos, la ració normal d'aliments als treballadors y à las seves famílies.

Si la Solidaritat vol venir, benvinguda!

MAGÍ PONS

Paraules no dites...

CONFESSO que m'en vaig de Barcelona amb una recança. La de no haver parlat en la Casa del Poble...

¿Qué'ls hauria dit, me pregunté? No es ara ocasió de pensar-hi, ni jo voldria desfilar avui el parlament que tal volta un dia tindrà la sort d'endreçar. Tinc ara la conciencia d'una d'aquelles hores en que parlo directament a la meua Catalunya, en l'intima confidència. Dòncs bé, jo crec que mai, mai, en tota la meua ja llarga història de catalanista i de radical,

hauré pogut fer a la causa nostra un servei com seria el d'una explicació franca, lleial, noble, am l'adversari d'avui, una exhibició nua del propi cor davant l'enemic, pera qu'el món pugui judicar d'ell i de nosaltres.

He dit el món. Permeteu-me l'immodestia. Jo crec qu'un acte així seria, en les nostres costums, un signe de virilitat i fermesa anàlec al qui ens ha fosos i solidaris am les forces tradicionalment enemigues, am les forces de dreta, pera el bé de Catalunya i pera la caiguda de la llei iniqua. Seria un acte europeu. Seria una lliçó d'altitud política. Seria, potser, el començ d'una època. ¿Per què no?

Desbordaments de cor i vibracions lluminoses de cervell; eloquencies inconscients de la mirada i ben encertades espontànies del gest i fins balbucejos significatius de la llengua... tot, tot hauria tingut à un accent de cosa definitiva, el prestigi de l' hora excepcional que passa... La cortesia meteixa (que jo m'hauria atrevit a esperar d'aquells contraris, (no?) la cortesia meteixa de l'auditori hauria deixat entendre, en el silenci escoltivo, l'eco de les palpitacions... I jo, pobre de mi, indigna de la glòria d'un tal moment, hauria dit:

Poble qui m'escoltes: aquí tens l'ànima d'un home que tu has pogut destriar ja tal com es ella, a través la vall qui separa els nostres dos campaments. Jo vinc a les vostres tendes, parlamentari fiat a la vostra gentilesa, amb una branca d'olivera a tall de pèndol blanc. Per honra meua i també per honra vostra, jo he de començar dient vos qu' sento am tota la força de l'esperit aqueixa integració solidària de catalans, aqueix moviment contra el qual teniu alada la bandera. I ara, que ja no pot haver-hi entre nosaltres l'anguria de les cosees no dites, de les afirmacions necessàries qui floten en l'aire exigint llur formulació; ara que no hi ha hipocrisies ni dissimulacions de falsa urbanitat qui ens separen, jo os dic: he vingut a Barcelona ple d'una aspiració d'unitat i cohesió de forces pera les obres homogenies. Quan una injuria va esser infligida a Catalunya pels poders de l'Estat, vaig obrir-me a l'idea de solidarisme català perque vaig veure en la colòbació de tots els catalans pera reivindicar la justícia i la Constitució una obra homogènia, dirigida a un fi liberal, al restabliment de l'ofesa llibertat. Així meteix jo predicava als més la necessitat d'una orientació proletària qui acumuli àn el bloc intacte dels nostres ideals polítics: l'emancipació social de les classes obres, ja qu'ella serà el coronament de la tasca revolucionària. Per tota Catalunya (fins arriscant l'aplaudiment, fins possant en perill la meua cortesia d'hoste) he espargit l'idea d'una solidaritat de les forces provincials disagregades i disperses, pera que totes concorrin a la concreció d'aquesta ciutat barcelonina a la qual se deu la força meteixa del vostre pensar i del vostre obrar com a homes d'agrupació caracterizada i forta, i també s'hi deu el valor que pugui haver-se atribuït a la meua paraula de ciutat. Doncs bé: ¿com voleu que jo, convençut de qu'el primer dels fins d'una ciutadania i la primera de les caracteracions qui senyalen un home pùblic es l'organització i regulariació de les forces afins, com voleu que jo no os digni ara: ciutadans radicals, un ciutatà radical os porta; unim les nostres radicalitats?

Si ara un extranjer, un home qui ignora les nostres situacions respectives dans la política, ens veia, podrà demanar: ¿quines son les afirmacions de radicalisme fetes per aqueix partit i no suscrits per aquest home?—Doncs bé: jo os intimo àrre meteix la pregunta. Presenteu-me aquí les nostres diverses doctrinas en quant a la concepció radical de les llibertats, presenteu-me les vostres creences de llibertat no professades per mi, que jo os prometo aquí meteix anular les suposades dissensions! Ja sento algú qui'm crida: el problema religiós. —Ciutadà, no'm coneixes. Se t'ha dit: aquest home no creu qu'el problema religiós sia polític, sino qu'el creu simplement social.—No, no, amic meu. Jo dic que l'importància del problema religiós entre nosaltres es social per essència. Dic que hi ha, sobre tot, una permanent coacció social qui anula de fet els drets qu'el sistema vigent ens dóna contra l'Església. Dic que sobre la religió en describit, ja no sentida per casi ningú, sura un poble de cultius, somesos al ben pareixer de la moda religiosa, sommes a la tiranía domèstica de la dona, i per tant, indirectament, a la paternitat espiritual del confessor qui's dirigeix l'esposa i els educa els fills. Dic que mentre la llibertat (política) d'expressió antireligiosa es casi absoluta, una llei ens priva la llibertat de les altres expressions, i vositres no os uniu a nosaltres contra l'intolerable impediment. Però ventura no sabeu que jo he repetit, no sé quantes vegades, qu'ens calia fer obra no ja d'irreligiositat, sino d'antireligiositat, anant contra l'Església, el gran enemic? Per ventura no recordeu qu'en el darrer Congrés de joventuts catalanes vaig tenir l'honor de reivindicar pera l'Estat (rival i enemic nadiu de l'Església), la direcció dels infants per sobre la tiranía paterna, qu'és el fonament de la tiranía eclesiàstica? Per ventura no he dit jo, aleshores del Pressupost de Cultura, que sols podíem suscriure'l com a transició, i que l'ideal era no una escola neutra, sino una escola antireligiosa, i l'inspecció suprema de l'ensenyanza per l'Estat, a ff de que mai pogués caure la pedagogia pública, l'Escala complement de la Ciutat, sota l'accio de l'Església? Per ventura no he cantat mil voltes l'obra de França en aquest punt? Tots els qui sabeu que soc un convençut partidari de l'intervencionisme estatal, sabreu que l'acció anti-eclesiàstica es pera mí un dels forts capitols d'aqueixa intervenció.—Però ens cal a tots, además, ajudar a l'obra de l'Estat amb una racional i culta propaganda, qui al mateix temps que fassí evidenta la nostra superioritat de ciutadans i civils, eduiqu la massa social pera la rebuda de la llevor d'energia. Per això el problema religiós, com el militar, dependeixen més aviat d'un afibliment de les potències civils o laiques, que de l'intrusió de les jurisdiccions exemptes. I si son problemes socials ¿om no ho serán politics? Si son el tot, ¿com no comprehendran dintre de si mateixos la part?

Recordeu que l'obra meravellosa, civilissima en tots sentits (enteniu-ho bé, EN TOTS SENTITS) de la França moderna s'ha fet per la cooperació magnifica de totes les esquisses, desde en Watdeck-Rousseau, home de centre, fins als àcrates. Però és que no havieu sentit com jo acabo de predicar als meus

Recort del 31 de Maig de 1906

Monument elevat à Madrid à las víctimas del atentat de 'n Morral, en el mateix lloc ahont esclatà la bomba.

Inaugurat sense aparato de cap mena el dia 4 del corrent.

companys en catalanisme la mateixa obertura am plissima de portes, pera qu'en la sala nostra pene trin els grans vents de les cridores populars, l'assamblea d'universitar esdevingué també, com aquesta sala, Casa del Poble, més encara, Plaça Pública, descoberta al sol i a les plujes, qui vessin baptismes de foc, de llum i d'aigua pura sobre l'inspiració de la paraula i sobre l'eficacia de les revoltes?

Catalanista - me dirèu.—I si! Mirèu com ara meix, a espalles nostres, els homes qui tenen en la cort la natural capitalitat de llurs ànimes s'esforcen en donar carn a l'ensomni del bloc esquerrista... ¿I qui son ells? Donèu-me, d'entre ells, un gran nom, un nom de gran ècho qui soni llibertat, i jo m'inclinaré salutant-lo... Però si no m'el donaréu! Si no m'el cridaréu, llenstant-m'el a la cara com una intuïció! Un nom qui no tingui en la seua historia l'acatament d'una reverència als ídols, o la memòria d'un gest sospitos, en els dies de prova... I no sentiu la glòria d'haver convertit la nostra Catalunya en recó ont sia possible encara la llibertat sota la restauració espanyola regressiva? ¿No sentiu, fins per ardent espanyolisme, la glòria d'aixecar sobre els possibles, negatius, impotents i pessimistes moris a Espanya, a l'Espanya actual, un visca a la nova Espanya, construïda, per grandesa nostra, com una estatua en la forja de Catalunya?

Síeu, com jo soc per essència, afirmatus. Afirmatus de Catalunya, afirmatus d'Espanya, perque sieu afirmatus del món i de l'universalitat. Porteu dintre vosaltres l'edificació de tot un poble, i poseu les eines a alçar-lo sobre la pedra que teniu a mà, qu'és la de casa vostra; i si fins aquesta pedra os es negades, edifiqueu la vo

deixant córrer la ploma á impuls de la passió y no de la reflexió. Llavoras arriban al címul del desacert y fan un paper ridicul. L'actitud gallarda primerament adoptada va descomponerse fins á convertir-se en una ridícula mueca de clown. El desplorable incident ocorregut á un quefe de la escolta real y la mentida inventada en la funció regia del teatro Romea, son una palesa demostració de les pallassades que fa fer la passió quan no hi ha una rahó serena que la refreui.

La gent que pera conseguir la petita satisfacció de posar obstacles als que governan, juga ab coses tan sagradas com el pervindre d'Espanya y la sort d'una de sus més importants regions; la gent que no té escrivells en inflar mentides á gracienc pera crear conflictes; la gent que ab tota la mala fe insulta á la veritat pera atiar odis estúpits, ni es patriota ni seria, ni mereix altra cosa que l'general desprécies.

Que no's queixin del desamor de las provincias quan á Madrid s'atribueixen la representació de la patria; son ells els que s'empenyen en aparéixer repugnats.

JEPH DE JESPUS

BATALLADAS

INCERAMENT sentim' no tenir espai pera publicar el discurs pronunciad l' altre dijous pel senyor Hurtado, diputat per Tarrassa y una de las intel·ligencies més claras de la nostra terra, al Centre Nacionalista Republicà del passeig de Gracia.

Pera que l's nostres lectors se formin una idea, una idea no més, de la importància y alcans del referit discurs, reproduïm á continuació un dels párrafos que més impressió causaren:

«Jo crech que som catalans perque aquí hem nascut, perque 'ns debém al ambient que 'ns rodeja; pero jo recabo el dret de renegar de un moment de nostra espiritualitat, —l' orador aludeix aquí á la guerra de successió terminada en 1714— perque la meva patria no es el passat històric, sinó la història que també escribim ab la nostra vida. Jo renegaria de la meva patria si s'oposés als ideals del progrés, y, com els héroes de Chateaubriand, emigraria a terras llunyanas abont me fos possible aixecar de nou una patria en armonia ab el meu esperit, perque al cap-de-vall la patria es cada hú...»

«S' havia fet may del concepte de patria una definició més hermosa?»

Acaba de morir á l'Habana el qui havia sigut primer y per ara darrer—president de la República de Cuba, don Tomás Estrada Palma.

Com els quatre presidents de la República Espanyola, el senyor Estrada ha mort tan pobre, que l'Estat, pera lluirar á la seva víuda de la indigència, ha hagut de senyalizar una pensió.

Aquesta es la millor y més eloquènt oració fúnebre del venerable ex-president.

Segons assegurava el dilluns *El Progreso*, els lerrouxistes se troben orfes de representació á las Corts.

«Ara sortim ab aquesta?...»

Vaya una manera més dissimulada de donar la gran puntada de peu als Srs. Sol y Ortega, Pérez Galdós, Calixto Rodríguez, Adolfo Beltrán y altres que ahir eran amics seus incondicionals y fidelíssims...

Parlant l' altre dia el diari del gallego de la Comissió d'Ensenyeix del Ajuntament, deya que aqués s' ocupava de perseguir als *pesseteros*.

«De modo que l'lerrouxaire *empaperat* confessa quá dintre del Ajuntament hi tenim *pesseteros*? Bé, home!

Se veu que l'*empaperat* coneix el panyo y l'*les pesseteros*. Pero si l's coneix, ja's guardarà de dir els noms, perque llavoras, á més del *empaperament*, se quedaria sense paper per fer bullir l'olla, venint al fi á representar un altre mal paper com el de las postals de Valencia.

¡Oh carta adorada,
me hiciese feliz!...

No degué ser segurament aquesta la cançó que va cantar el president accidental de la *Lliga* al rebre la carta del Sr. Calvet, en la que l'diputat per Arenys se donava de baixa en l'associació regionalista de la plassa de la Cucurulla.

«Veu, senyor Durán y Ventosa, á lo que conduixen l'exclusivisme y l'intransigència?

A sufrir baixas com la que ara comentém y que no ajudan gens á enrobustir las agrupacions polítiques.

* *

Veritat es, per xo, qu'en el món no's pert res. «La *Lliga* té un soci diputat de menos?

El Centre Nacionalista Republicà el té de més.

Vol dir això que don Eduard Calvet, al abandonar las filas de la *Lliga*, ha ingressat en las del important Centre dels nacionalistes republicans.

Casi bé, donchs, que som nosaltres els que hauríam de cantar-ho alló:

¡Oh carta adorada,
me hiciese feliz!...

Sobre la qüestió dels alcoholos—em diu un amich viticultor—¿quina es l'actitud de LA CAMPANA?

«La nostra actitud?... Això ni's pregunta.

Fervents adoradors de la llibertat en tots els terrenos y baix tots els aspectes, el nostre ideal en l'assumpto dels alcoholos forzosamente ha de ser el mateix que sustentan els diputats solidaris.

La lluire destilació.

Están ben frescos els pobres canaris... de las islas Canarias!...

Ja prou atropellats pel caciquisme, que no l's deixa medrar, ara l's ha caygut al damunt la llagosta, que l's posa l's camps fets una llàstima.

«Y aquestas son las islas que avans se deyan Afortunadas?»

L'última paraula de la cultura lerrouxista. Escoltin bé!

Diu la *Gaceta dels xinos* barcelonins:

«Sé poné en conocimiento de todos los corregidores, que se han abierto nuevas clases de esgrima á palo y boxeo, los martes y viernes, de ocho á diez noche, en el local de la Casa del Pueblo.»

«Ho veuen? Això es democracia, republicanisme, radicalisme... y tente tieso!»

Ja suposém qui deu ser el professor d'aquesta classe. En Vinaixa, l'atlètic.

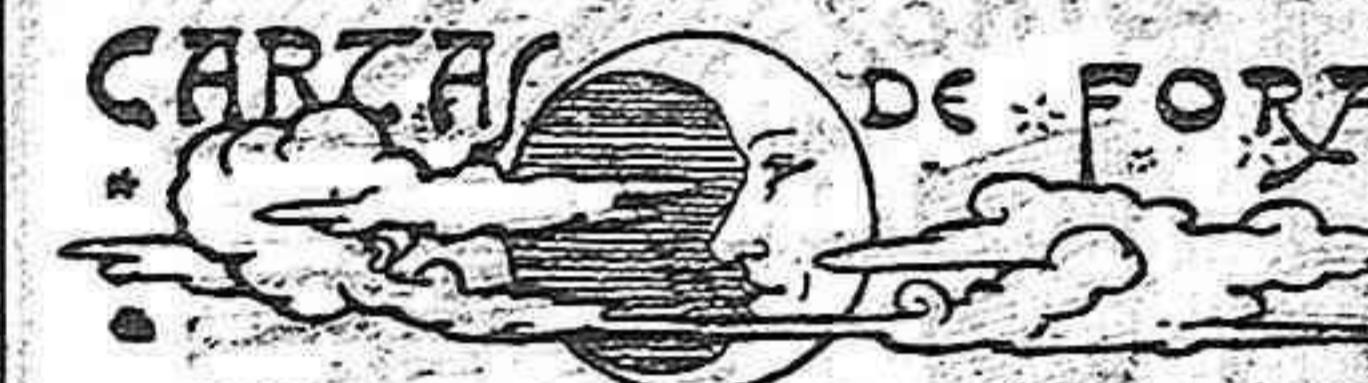
Posats á fer cultura, ¿per qué l's subdits del Emperador de las *pampas* no estableixen una classe per exercitarse en el maneig de les pistolas Browning?

Si haguessim establert al seu degut temps aquesta càtedra, segurament els hi hauria sortit millor el cop d'Hostafrancs.

Apa, cuytin, y no perdi temps, que ara s'acostan eleccions altra vegada. Y qui sab si serà questió de posar novament en escena aquell drama famós:

El bautismo de sangre.

Pera representarlo enguany, faltan alguns actors y actrius, que son á l'ombra. Fins y tot es fora l'director d'escena. Y això potser els obligui á retirar l'obra del cartell.

PORT BOU, 8 de novembre

El dissapte últim y á l'edat de 54 anys deixà d'existir el conseqüent republicà y lliure-pensador Pau Blanch Salas, capitàs de carga y descàrga en el moll de la Companyia del ferrocarril, qual carrech havia desempenyat per espai de uns vint-i-cinc anys entre l'afecte de sos jefes y companys de treball que dirigia. Fou també un dels héroes que formà part del batalló de voluntaris organitzat en aquesta província al començament de la última guerra civil, que tanta tunyina propinà als carlins.

Al acte del enterro, de caràcter purament civil, hi assistiren tots els companys de treball ab una hermosa corona, com a penya de sentiment y recordansa, la orquesta improvisada per uns quants amics de la veïna vila de Llansà y uns quàrtrecents acompañants que formaven la comitiva. Al arribar al cementiri, el president del «Grup Lliure pensador» de aquesta població donà les gràcies á la concurredà en nom de la família del difunt (q. e. p. d.) y de aquella, elegiant la pureza del acte. L'entusiasta propagandista lliure-pensador y president de la Agrupació de Llansà, D. Plàcid Puig, dirigí una sentida allocució als assistents.

CATILLAR, 10 de novembre

Sembava que no, pero la lliana en nostre poble va arrelantshí qu'es un disgust.

Per motiu d'haver passat la diada que s'celebra de molts anys ens en el teatre llanístich y no haverse presentat cap voluntari per ferli guanyar algun ral, se les emprengué l'nostre torero de desde l'cubebl cridant com un badell, fent propaganda pel ralet, diuent: «qu'en aquest poble s'està perdent la fe en el sant de la parroquia, perque s'presenta l'seu dia y ni tan sola surt un devot per ferli dir una misa.»

Transcorreguts alguns dies la torna á empender altre cop al cubebl diuent: «que en el carter de Sant Joan tot hi han dos persones devotases, dos infelissas donas que s'han presentat per ferli guanyar el ralset; y aquelles dos donas sentian com ell s'explicava y ni á la pell cabien de satisfacció.

Donas, infelissas, si vos passa un pobre pel costat de manant caritat li direu que *Deu l'ampari*, y aquí lleneu las pessetas, donantlas á qui menos las necessita. ¡Valenta obra pieta!

Y vestid, senyor enmascarat per últim dia, diu: Replega engruntas, oh formigueta mística.

• • •

GUSPIRAS

«Qué ha ocurrido en Barcelona?— pregunta á Madrid la gent, revelant la seva engunya en el gesto y en l'accent.

«Qué ha ocurrido en Barcelona?— murmurant els senadors, mentrels el semblant se l's torna de vint-i-quatre colors.

«Qué ha ocurrido en Barcelona?— exclaman els diputats, fent á boissins els pupitres y aixecant els punys irats.

Y entre tant, á Barcelona ressona unánim un crit:

«Pero que s'han tornat ximples els bons veihins de Madrid?

—Feu nosa aquí, castanyera,— vaig dirli á una;— y m'extranya que l'Ajuntament permeti que se'n estableixin tantas.

—No hi ha recó un xich visible ni acera una miqueta ampla hont el traneunt no hi trobi la castanyera instalada.

—¿Com es això, bona dona?

—Tan grossas son las ganancias d'aquesta miserà industria que totas voleu probarla?

—Ay, bon senyor!.. S'equivoca, respongué la interpellada.

—Ens posém á castanyeras, ¿sab per què?... Li seré franca. Ens hi posém nó pel lucro, sino per curar la mandra de la gent d'aquesta terra, tan mansoya y tan apàtica, que avuy sols se la desperta ab això: ab molta castanya.

—A Buenos Aires el rondan, á Buenos Aires el miman, á Buenos Aires l' aclaman, á Buenos Aires l'estiman.—

Homes, els podém fer un pacte als argentins que així enredan: si es vritat que tant el volen, digniu ¿per qué no se l'quedan?

Arreglantlo així, matavam dos pardals ab un sol tiro: vestits, contents y ditxosos, y nosaltres jno cal dirlo!

Don Clodoaldo no para. Els gemelos cap ensa y la ploma á la mà dreta, jcom traballa el brau company!

—¿Que aquí's belluga una mosca? Clodoaldada al instant.

—¿Que un tranvia d'escarrilla? Suquém y ja clodoaldar!

—¿Que s'han barallat dòs gossos?

—¿Que'l Brusí surt enfadat?

—¿Que ha plogut un hora y mitja?... ja ho estém clodoaldant!

Clodoaldo, Clodoaldo, jcom podré pagarte may el favor que ab tas immenses clodoaldades ens fas?

Segons diuhen de Berlín, per motius qu'ell no declara, el kaiser Guillém segon fa d'allò'més mala cara.

Si tan mala en efecte es, que posi la Europa á prova: potser al últim trobi algú que n'hi fissi una de nova.

—Això si qu'es un vol serió!— deya, ple d'extrany anhel, un ciutadà que sembla examinar un punt del cel.

—Miréu, oh, miréu com puja, desenfrentat, atrevit, fins arribar casi á perdre's en el blau del infinit...

—¿Qu'és lo que puja?—vam dirli.

—Un globo?... Un aeroplà?

Y ell, somrient ab amargura va contestarnos:

—El pal...

C. GUMÀ

PER TERRAS CATALANAS

A algunas senmanas que Catalunya té en el seu casal un hoste ilustre: en Gabriel Alomar. Y aquest hoste, qu'es millor un germà d'ideal y de patria, reb cada dia l'homenatge sincer y entusiasta dels catalans. Un vespre, á Barcelona, las copas s'alsaren en

honor del eximi mallorquí, y la selecció de la metrópoli catalana el consagrà Mestre de la nostra nova generació. Després de Barcelona, altres ciutats de la terra nostra han volgut proclamar la seva alta admiració pel pensador y pel poeta. Y l'Alomar ha passat triomfalment per Girona, per Sabadell, per Reus, per Tarragona. A tot arreu la seva gloria ha estat enaltida y l'seu pas ha deixat sentiments d'afecte y llevor d'ideas, fent amics de cor d'aquells fervents admiradors que ja hi tenia.

La darrera excursió del nostre estimat company, feta al Camp de Tarragona, fou bella y agradable. En aquella terra franca l'Alomar hi tingué una acollida efusiva y sincera. Aquella gent coratjosa y forta, aquella gent del *llamp* que porta als brassos la robustesa del treball y als ulls la espurna de las passions nobles, feu ofrena al Alomar del amor y de l'admiració que sent per ell y per la seva excelsa obra de libertat.

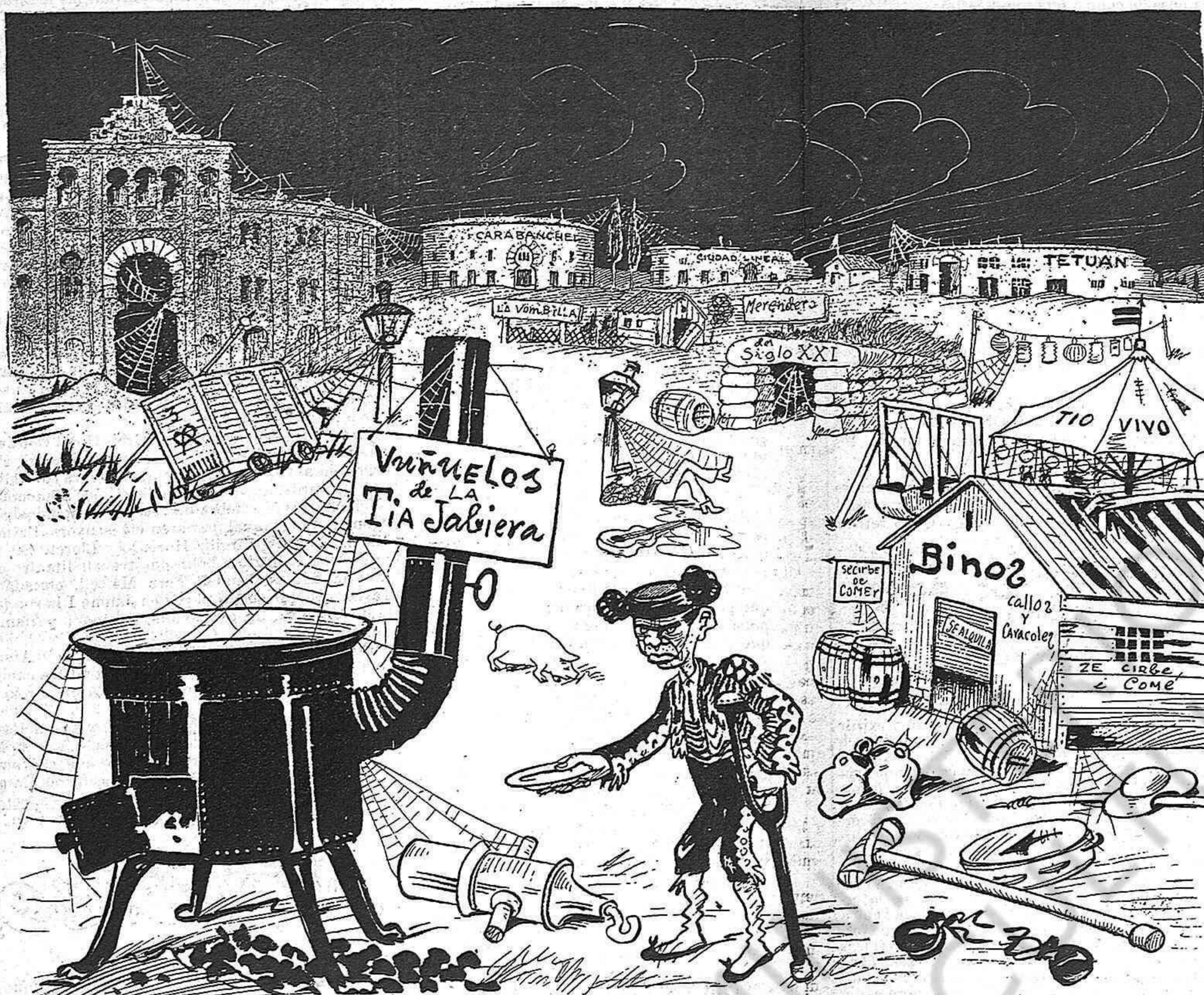
El dissapte passat á la tarda arribá á Reus el nostre company. Una gran colla de ciutadans l'esperava, tributants una arribada cordial. Després se l'obsequià esplendidament ab un banquet al «Hotel de Londres». Y á la nit, el Foment Republicà Nacionista li dedicà una brillant festa d'homenatge, en la qual parlaren els senyors Gausset, Gambús, Matal, Pere Cavallé, Salvatella, Font de Rubinat, y Hurtado. L'Alomar llegí un magnífich treball cantant la significació liberal y democràtica per excepcional de la ciutat de Reus y cridant als reusencs per las batallas que s'acostan entre la Catalunya liberal y els conservadors y reactionaris de dintre y de fora de Catalunya. Fou formidable, aixordadora, la ovació que coronà las paraules finals d'aquella bella arengada:

«Per la nova llibertat, per la nova Catalunya; per la nostra llibertat d'homes, per la nostra llibertat de catalans, ajudeu-nos tots en l'obra que s'prepare, ciutadans de Reus!»

Y l'endemà diumenge, sota un cel blavissim, sota un sol d'or que á través del ayre transparent banyava las terres fèrtils dels horts del Camp, encare ab la frescor de la pluja, l'Alomar y l'seus companys d'excursió, anaren á la ciutat de Tarragona, com adormida sobre la colina de roca viva, al costat de las aguas de la mar, quieta, silenciosa, evocadora de las edats passades y de las cosas històriques y mortals.

Mans amigas encaixaren allí ab l'Alomar, y tot seguit una corriola de carros emprengué l'camí de l'Aqüeducte romà. A mesura que l's cotxes avansaven, la esplèndida visió del Camp de Tarragona s'extenia magníficament entre la llum del matí seré;

Panorama madrileny

«La industria de Madrid languidece de una manera alarmante.»

(Tots els diaris d'allí.)

personas de pes que, una vegada constituit el bloc, s'apressurarà a fer declaracions avansadíssimes, declarantse nada menos que partidari de la secularisació de cementiris, de la ensenyansa neutral y de la llibertat de conciencia.

Moret, Moret, Moret,
no 't crech—no 't crech—no 't crech...

Y no 't creuríam ni que 'ns ho juressis davant de lo més sagrat.

Ni davant de la Lley de Jurisdicccions.

Qu' es més sagrada que l' hostia.

El diputat per Tarrassa, don Amadeu Hurtado, en la notable conferencia que l' dijous de la setmana passada donà al C. N. R., digué aquestes frases píscants:

«No creyeu á qui digui qu' en política triomfa l' habilitat. Es una mentida. Maquiavel va ésser hábil quan regnaren els Mèdicis; pero l' habilitat no li valgué de res el dia en que aquells caigueren, y Maquiavel, l' hábil, morí en la indigència.»

Els homes del dia

GUILLÉM H. TAFT

Nou President dels Estats Units

Nasqué a Cincinnati el 15 de Setembre de 1857. Ha sigut recaudador de contribucions, jutge, ministre, inspector del Canal de Panamá, administrador general de Filipinas y de Cuba, etc., etc.

Possueix una varietat de coneixements més que regular y està dotat d' una activitat pasmosa.

Si té algun defecte, se sab positivament que no es un home lleuger: pesa 125 kilos.

Els senyors de la horrida cripta del Passeig de Gracia—com ha anomenat en Lluís de Zulueta al simpàtic C. N. R.—feren una mitja rialla maliciosa quan escoltaren les transcritas paraules, y fins dos diputats de l' esquerra's van mirar ràpidament de qu'à ull.

«Per què? Donchs perque's van creure que allò era una indirecta per en Cambó.

Nosaltres, ab tota franquesa, hem de dir que no ho creymen.

Això de que en Cambó es tan llest, tan hábil, y tan... Maquiavel, ens sembla que no es veritat. ¿Ahónt son els fets que ho demostrin?

Algú, amich ó enemic, li va dir un dia Maquiavel à n' en Cambó. Y la gent, sense pensarhi gayre, s'ho ha cregut. Es allò de «agafa fama, y posa't à jaure».

De l' habilitat, del florentinisme d' en Cambó, no n' hi ha cap proba práctica. En canvi, de lleugeresas, de cops repentina d' impulsiu, no'n vulguin més. Des de lo d' en Pella y Forgas à lo d' en Calvet, passant per lo d' en Domenech, en Pere Rahola y en Rusiñol, la història de la Lliga n' està plena à vessar.

Habilitat!... En la qüestió enfadosa del projecte d' Administració local, per exemple; l' hábil, el florentí, es en Maura, que fa passar ab passeras als regionalistes, y 'ls enganya contínuament. Y si no, ¿ahónt son aquelles sessions extraordinàries de tardor que per enllistar la non-nata lley els va prometre en Maura?

Diguix lo que's vulgui, el senyor Cambó no té res en el haber de la seva ponderada habilitat. Y, per contra, té en el debe aquelles frases célebres dels punys closos y de l' irrupció dels bárbaros, que l' vent se las ha importades, ni més ni menos que las d' un polític madrileny.

No, amichs: el senyor Cambó no es de Florencia. Es simplement de Besalú.

La monarquia en pleno èxit! Està à punt d' inaugurar-se à Barcelona una nova agrupació política que portarà per títol: *Real Centro de Unión Monárquica*.

Es inútil, Vidalito.

Avuy, aquí, ni ab l' esqué dels Reals s' agafa peix!

Y això que corre tanta ambició y tanta gana!

—Y bé, ¿qué hi ha?... ¿qué's díu, de la futura esquadra?

—Res... que sembla qu' està molt futura, per aral!

Participan desde Sevilla que 'ls toreros han acordat demanar augment de sou.

Tothom té dret à la vida y fan bé els obrers del toread en defensar les vèssas.

Pero hi han dos aspiracions primordials en la classe proletaria: Més jornal ó menos horas de treball.

Nosaltres à n' els toreros preferiríam rebaixáshi les horas...

Y els hi rebaixaríam totas.

—A Riotinto la huelga va agravantse y va cundint... —Y el govern, ¿qué ha fet?

—Per ara... hi ha enviat guardia civil.

Segons una curiosa estadística extreta de datos oficials que publica un diari de Roma, el Sant Pare disfruta actualment una rendeta de 120 milions de pessetas l' any.

Que tocan, naturalment, à rahó de:

10,000,000 al mes.

2,000,000 à la setmana.

411,000 al dia.

17,000 à l' hora.

285 al minut.

5 al segon.

Sense contar las donacions à Sant Pere, quina caixa, administra ell. Ara, últimament, ha heretat pobret! deu milions d' una sola mà.

Com se veu, això de fer de presoner del Vaticà es un ofici que dona.

El mestre y el rector d' un poble discuteixen aclaradament.

Per fi el mestre, indignat, exclama:

—¿Y si li digués jo à vosté que son uns falsaris, uns pilletes y uns escura-butxacars que s' amparan ab la capa de la religió?

—Si 'm diu això, l' porto als tribunals y ja veurà lo que li passa.

—Y si ho pensés y no li digués?

—Ah! Allavoras com que l' pensament no 's pot descobrir...

—Donchs, bé... No li dich, pero ho penso.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA I.—A-ma-de-u.

2. ID. II.—Pe-sol.

3. ANAGRAMA.—Sabadell, badellas.

4. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Cortinas.

5. TRIÀNGUL SILÁBIC.—Catarina, Taneta, Rita, na.

6. TARJETA.—Castelló d' Ampurias.

7. CONVERSA.—Mariano Sila.

8. GEROGLIFIC.—Moscas, abelles y vespres.

XARADAS

I

Amich Pep: tú que barrinas perque es cosa que t' agrada, à veure si m' endavinas avuy aquesta xarada.

Es consonant ma *primera*, negació la que segueix, y la *tres-prima-tercera* per cassé animals serveix.

Ara busca un xich com cal y veurás, si no equivocas, que 't donarà 'l meu *total* un instrument que tú tocas.

MIQUEL ROCA

II

La *primera* es animal, *primera-segona*, mida, y un auçel en el *total* podrás veure desseguida.

ENRICH M. GENÉ

ANAGRAMA

Vaig regalar una *tot* a n' el *total* de la Lola; se la va menjar al punt y la va trobar molt bona.

MANEL QUIXAL

MUDANSA

Tot un *total* la Maria per la filla de 'n Pasqual, y ella estrenarà voldrà en el dia de Nadal.

A. ROCA COLL

CADENA DE PUNTS

Substituir els punts per lletras de manera que llegides horizontals y verticals, diguin: 1.ª ratlla: part de la persona; 2.ª en el mar; 3.ª nom d' home; 4.ª animal de ploma; 5.ª verb; 6.ª nom de dona; 7.ª animal (plural); 8.ª part d' auçel; 9.ª poble català; 10.ª animal, y 11.ª número.

J. STERSEM

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Instrument musical.

2 2 3 6 8 5 3.—En las iglesias.

4 3 8 7 4 3.—Trampa.

1 2 3 4 3.—Nom de dona.

4 5 8 3.—> >

8 7 4.—Riu català.

2 3.—Nota musical.

1.—Consonant.

EDUARDILLITO SALÓ

CORRESPONDENCIA

Caballers: Caló (a), Calonillito, La colla del pebrot, J. Mateu M., Joseph Borrell y M., S. B. y B. (flor de llorer), J. F. y V. (flor de llor) y L' hereu Manso.—A las foscas.

Caballers: Pepito Ramis (expressions), Joan y Carme, Terranova, Ramiro Espinosa y Espinosa, Eduardillito Saló, Manel Soms y K. Tarina.—Un dia 6 altre, sí seys.

Caballers: Jobico: Moltes mercés... Anirà al *Almanach de LA CAMPANA*.—R. Arellano: Totas potser no, però algunes casí bé que sí.—E. Batlle y Rovira: Es bastant climàstica de fons y quelcom defectuosa de forma.—J. Rovira: Dibuixi per vosté mateix, crègüns... Això es d' aprenent, encare.—H. Nadal y Mallol: Insignificancia... Véliaque la condició...—Ramón Malvechia: Aquesta glosa de la juventut no està mal pera llegir-la en família... A nosaltres no 'ns tindria utilitat.—Antoni Diví Panella: Rebut y gràcies.—Mariano Gironés: Pot dir als seus companys que les cartas pera ser publicables han de tenir un interès de caràcter general, han de ser extraordinàriament curtes y enterament llegibles ó escritas ab certa correcció caligràfica...—Entesos?...—Serenellito de Granollers: L' epígragma no sirva.—Jep Durán Ollé: Sí, varen rebre's; sinó que no devien aprovarse. Lo d' avuy no va... ni ab èxit fènich.—Ramón Henrich: El so net no es malet; pero ara no es hora de publicar-se... El guardén pera quan vingui l' ocasió... que vindrà, vindrà, vindrà.—Ramón Amorós Estebanell: Es sentides, pero està molt lluny de ser correcta.—Poeta Borni: El primer bes!... Donchs, creguis que, per ser el primer, no hi va estar gayre inspirat.—Joseph C. Sadurní: Lo sobrant que valgui la pena anirà en el periòdic. Lo d' avuy ho llegirem ab molt gust... y si va... ja ho sabé!—P. M.: Del dibuix que 'ns envíe lo que val més es l' intenció.—P. Casablancs: Això es de criatura, homel...—Flix: Vosté farà, si no s' espalla... Pero, enténgu-lo bé: farà, volé dir ab temps y palla.—Samuel: Las figures son molt desencaixades, sobre tot la senyora. Imagínisela despullada, la senyora, y veurà quina filial!—J. F., J. T., L. P., J. P. y A. M.: No 'ns es possible insertar les cartas que 'ns remeten, per varias raons.

Impremta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C°

Segueix imprimintse

L' ALMANACH POLÍTICH

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

pera l' any 1909

Preguem novament als nostres corresponsals fassin la demanda d' exemplars